

prima instanță: V. Puica
(Judecătoria Botanica mun. Chișinău)
instanța de apel: N. Craiu, A. Minciuna, L. Bulgac
(Curtea de Apel Chișinău)

dosarul nr. 2ra-1223/14

DECIZIE

28 mai 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul	Iulia Sîrcu
Judecătorii	Tamara Chișca – Doneva, Valentina Clevadî Iuliana Oprea, Ion Druță

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursurile declarate de către Edu Larisa și Edu Mihail,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Larisei Edu împotriva lui Edu Mihail cu privire la partajarea proprietății comune în devălmășie și evacuare, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2013 prin care a fost admis apelul declarat de către Edu Mihail, casată integral hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 11 martie 2013 și emisă o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă

La 04 octombrie 2012 Edu Larisa a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Edu Mihail cu privire la partajarea proprietății comune în devălmășie și evacuare.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 24 iunie 1987 a înregistrat căsătoria cu pârâtul Edu Mihail, care ulterior, prin hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 04 mai 2012, a fost desfăcută. Din căsătorie au o fiică Edu Olga, a.n. 03 iulie 1989.

Menționează că înainte de a se căsători cu Edu Mihail, a fost înscrisă în rândul membrilor CCL-169 pentru construcția unui apartament, întru achitarea costului acestuia de 10 661,92 ruble introducând mijloace financiare proprii în sumă totală de 3 900 ruble, conform dispoziției de plată nr. 199 și chitanței nr. 397277 din 05 mai 1987.

Astfel, contribuția dânzei prestată înaintea căsătoriei în raport cu costul total al imobilului, a constituit 36,57% (3 900 ruble din 10 661,92 ruble).

La 21 noiembrie 2006, în baza certificatului eliberat de către CCL-169, OCT Chișinău a înregistrat dreptul de proprietate asupra apartamentului nr. 33 amplasat pe adresa mun. Chișinău, str. Valea Crucii nr. 4, nr. cadastral 010011312901033 după ambii soți, în acest mod ei devenind coproprietari în devălmășie ai imobilului respectiv.

Ținând cont de aportul dânzei prin mijloace financiare proprii acumulate înaintea căsătoriei la achitarea costului apartamentului, consideră că pârâtului îi revine cota de 31,71% calculată după formula „(100% din cost – 36,57% achitată de Edu Larisa): 2”, iar ei îi revine 68,29% cota parte.

Subliniază reclamanta că de multiple ori a încercat să discute cu fostul soț pentru a găsi la caz o soluție amiabilă de partajare a averii comune, și anume vânzarea apartamentului cu distribuirea proporțională a mijloacelor obținute în raport cu aportul adus de fiecare, însă tentativele sale au eșuat.

Indică că nu mai locuiește efectiv în imobilul litigant deoarece pârâtul manifestă un comportament agresiv și brutal față de dânsa.

Solicită reclamanta Edu Larisa determinarea cotelor părți din proprietatea comună în devălmășie a foștilor soți asupra apartamentului nr. 33 amplasat pe adresa mun. Chișinău, str. Valea Crucii nr. 4, nr. cadastral 010011312901033, astfel încât dânzei să-i revină cota-parte de 68,29%, iar lui Edu Mihail cota-parte de 31,71%, împărțirea proprietății prin comercializarea la licitație a imobilului cu distribuirea ulterioară în mod proporțional cotei-părți fiecăruia a costului obținut și evacuarea persoanelor și bunurilor din apartamentul respectiv.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 11 martie 2013 acțiunea a fost admisă integral, fiind partajat bunul imobil dobândit în timpul căsătoriei, astfel încât Larisei Edu i s-a atribuit dreptul de proprietate asupra 68,29% cota-parte, iar lui Edu Mihail – dreptul de proprietate asupra 31,71% din apartamentul de pe adresa mun. Chișinău, str. Valea Crucii nr. 4, nr. cadastral 010011312901033, fiind dispusă vânzarea la licitație a imobilului cu distribuirea ulterioară a costului obținut proporțional cotelor-părți deținute de fiecare și evacuarea lui Edu Mihail. S-a încasat de la Edu Mihail în beneficiul Larisei Edu compensația pentru plata taxei de stat în mărime de 150 lei. S-a scutit Edu Mihail de la plata taxei de stat în legătură cu situația materială dificilă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2013 a fost admis apelul declarat de către Edu Mihail, casată integral hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 11 martie 2013 și emisă o hotărâre nouă prin care s-a admis parțial acțiunea, fiind recunoscut dreptul de proprietate al Larisei Edu și Edu Mihail asupra câte 1/2 cota-parte din apartamentul de pe adresa mun. Chișinău, str. Valea Crucii nr. 4, nr. cadastral 010011312901033 și admisă cererea de partajare a bunului imobil prin scoaterea la licitație și vânzarea acestuia cu distribuirea ulterioară a prețului obținut în mod proporțional cotelor-părți deținute de fiecare, în rest acțiunea a fost respinsă.

La 13 decembrie 2013, în termenul prevăzut de lege, Edu Larisa a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2013, cerând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei recurate cu menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului, recurenta Edu Larisa a invocat că instanța de apel a interpretat și aplicat în mod eronat normele de drept material, neacordând o apreciere juridică justă faptului că dânsa înaintea căsătoriei a achitat 36,57% din costul apartamentului conform copiilor dispoziției de plată și chitanței ce i-au fost

eliberate la achitare. Astfel, instanța de apel urma să partajeze bunul imobil ținând cont de aportul personal adus de ea înaintea căsătoriei, precum în mod legitim a hotărât instanța de fond. Consideră recurenta că motivele invocate se încadrează în temeiurile declarării recursului și condiționează casarea deciziei instanței de apel cu menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe.

Ulterior, la 02 ianuarie 2014 și Edu Mihail a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2013, cerând admiterea recursului, casarea integrală a hotărârilor judecătorești și emiterea unei hotărâri noi prin care să fie recunoscut dreptul de proprietate al dânsului asupra 68,29% cota-parte din apartamentul nr. 33 amplasat pe adresa mun. Chișinău, str. Valea Crucii nr. 4.

În motivarea recursului, recurentul Edu Mihail a invocat că instanțele ierarhic inferioare în mod neîntemeiat au desconsiderat faptul că dânsul are dreptul la 68,29% cota-parte din apartamentul litigant deoarece tatăl său i-a acordat suma de 3 000 ruble pentru achitarea costului imobilului, fapt probat prin mărturiile surorilor depuse în fața instanței de fond. Consideră că în mod ilegal a fost micșorată cota-parte din apartament ce urmează să-i revină, el fiind îndreptățit la o cotă de 68,29%. Totodată, își exprimă dezacordul cu vânzarea apartamentului la licitație și subliniază că ar consemna la partajarea imobilului în cote-părți egale doar dacă astfel ar fi împărțite toate bunurile agonisite în timpul căsătoriei.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă că copia de pe decizia redactată a Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2013 a fost expediată în adresa recurenților la 07 noiembrie 2013.

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către Edu Mihail se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 06 martie 2014 în adresa Larisei Edu și Edu Mihail au fost expediate copiile recursurilor declarate cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

La 04 aprilie 2014 Edu Larisa a depus referință la recursul declarat de către Edu Mihail, în care a invocat caracterul neîntemeiat și abuziv al acestuia, solicitând respingerea lui. Menționează că motivele recursului sunt neîntemeiate, iar pretinsul drept asupra unei cote-părți de 68,29% nu este decât declarativ. Totodată, subliniază Edu Larisa că instanța de apel a examinat și a admis apelul declarat de către Edu Mihail deși contrar legii acesta nu a formulat o cerere de apel motivată.

Edu Mihail nu a depus referință la recursul declarat de către Edu Larisa.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 16 aprilie 2014 recursurile declarate de către Edu Larisa și Edu Mihail au fost considerate admisibile.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentele recursuri se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursurile declarate și obiecțiile expuse în referința Larisei Edu, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

consideră că acestea urmează a fi admise cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 364 alin. (1) CPC, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În conformitate cu art. 365 alin. (1) și (4) CPC, în cererea de apel se indică: instanța căreia îi este adresat apelul; numele sau denumirea, domiciliul sau sediul apelantului, calitatea lui procedurală; hotărârea atacată, instanța care a emis-o, completul de judecată, data emiterii; motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul; probele invocate în susținerea apelului; solicitarea apelantului; numele și domiciliul martorilor, dacă se cere a fi citați în apel; documentele ce se anexează. La cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

Potrivit art. 368 alin. (1) CPC, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Iar în conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) CPC, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Conform art. 3 alin. (1) lit. j) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești se impune achitarea taxei de stat în mărime de 75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată. Iar potrivit lit. c) al aceluiași alineat, pentru cererile de chemare în judecată privitor la împărțirea averii la desfacerea căsătoriei se impune achitarea taxei de stat în mărime de 3% din valoarea acțiunii, dar nu mai puțin de 150 lei.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că prin hotărârea Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 11 martie 2013 a fost admisă integral acțiunea Larisei Edu împotriva lui Edu Mihail cu privire la partajarea proprietății comune în devălmășie și evacuare (f.d. 49-53).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 08 aprilie 2013 Edu Mihail a contestat-o cu apel, depunând în acest sens o cerere nemotivată (f.d. 48).

Materialele cauzei nu relevă faptul prezentării de către recurentul-apelant Edu Mihail a cererii de apel motivate și nici a dovezii de achitare a taxei de stat. Mai mult decât atât, din textul înștiințărilor expediate în adresa recurentului și a procesului-verbal al ședinței de judecată din 02 octombrie 2013 (a treia la număr) rezultă că instanța de apel a fost familiarizată cu lipsa la dosar a apelului motivat,

însă contrar normelor de drept enunțate supra nu a dispus să nu se dea curs cererii cu acordarea apelantului unui termen pentru înlăturarea neajunsurilor respective.

Astfel, Curtea de Apel Chișinău fără a acorda termen pentru lichidarea neajunsurilor cererii de apel, a dispus examinarea acesteia în fond, ultima nefiind timbrată și neconținând motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază, și ulterior a admis-o cu casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel examinând apelul declarat de către Edu Mihail, în care lipseau motivele de fapt și de drept, și care nu a fost însoțit de dovada achitării taxei de stat cerută prin lege, a pronunțat o soluție ilegală, deoarece decizia instanței de apel trebuie să fie clară și să răspundă într-un mod sigur și expres la toate obiecțiile formulate în cererea de apel.

Iar în condițiile în care motivele apelului au fost lipsă, Curtea de Apel Chișinău atât a admis un apel declarativ, cât și a purces de sine stătător la argumentarea acestuia prin expunerea asupra temeiniciei motivelor ce nici nu au fost invocate.

Instanța de recurs reține că examinarea în fond a unui apel nemotivat și netimbrat ce nu întrunește cerințele expres prevăzute de lege, constituie o încălcare evidentă a principiului legalității procesului civil și atentează la standardele procedurale recunoscute prin instrumentele internaționale relevante la care Republica Moldova este parte, precum Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat într-o manieră certă încălcarea normelor de procedură prin admiterea spre examinare și examinarea în fond a unui apel nemotivat și netimbrat, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea cauzei în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile declarate de către Edu Larisa și Edu Mihail, a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2013, cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată la faza primirii cererii de apel.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de către Edu Larisa și Edu Mihail.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2013 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Larisei Edu împotriva lui Edu Mihail cu privire la partajarea proprietății comune în devălmășie și evacuare, cu

restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chişinău în alt complet de judecată la faza primirii cererii de apel.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Preşedintele şedinţei, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chişca – Doneva

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea

Ion Druţă